

One way ticket naar je roots

BRONKS & Theater Antigone — Enkele Reis

Filip Tielens

9 November 2009

Enkele Reis van BRONKS vertelt het verhaal van de vondeling Aziz die na een ongelukkig voorval naar Marokko teruggestuurd wordt. Een land dat echter niet zijn thuisland is.

Er zijn zo van die voorstellingen waarbij je na afloop de zaal buitenstapt met een kamerbrede glimlach en denkt: wat is het leven van een recensent toch geweldig. Enkele Reis is zo'n voorstelling. Meer zelfs, het is een van de beste voorstellingen die wij dit jaar zagen.

Joris Van den Brande bewerkte de roman Un aller simple van **Didier Van Cauwelaert** tot een theaterversie. Het boek is een satire op de terugkeerpolitiek van migranten, en won in 1994 de Prix Goncourt. Van den Brande speelt zelf de rol van Aziz en staat op scène met **Jan Sobrie**. Voor Zolderling van BRONKS werkten beide acteurs al eens samen. En wij staan bij iedere voorstelling waarin we Jan Sobrie zien spelen versteld van 's mans capaciteiten. Sobrie was al geniaal en bovenal hilarisch in Fimosis en Hola Que Tal van Antigone, maar in Enkele Reis overtreft hij zichzelf helemaal. Voeg daarbij het meer ingetogen spel van Van den Brande en een schitterende encenering en Enkele Reis wordt toegankelijk, hilarisch en ontroerend theater zoals wij er zot van zijn.

Aziz speelt viool voor een wand van oplichtende kerstlampjes. Zijn ouders zijn omgekomen in een auto-ongeluk toen hij één jaar oud was. De kleine jongen wordt gevonden door de oude Roma-zigeuner Viorel, die zich over het jongetje ontfermt en hem in de gemeenschap binnenbrengt. Eerst twijfelde Viorel nog of hij de baby niet in het kanaal zou gooien. Maar zoals gezegd wordt in de voorstelling: "Voor zigeuners zijn kinderen God. Als ze van 0-4 jaar zijn tenminste, daarna moeten ze hun plan trekken." Het is één van de mooie en hilarische, maar eveneens snijdende oneliners in Enkele Reis. Viorel is het soort gezaghebbende dorpsleider zoals we hem ook in Black Cat White Cat van **Emir Kustorica** zien. Een man die wil dat de wereld naar zijn pijpen danst. Zo projecteert hij zijn dromen op Aziz. Viorel hoopt dat de jongen een goede violist wordt. Of dat hij tenminste iets van zijn leven maakt. Maar viool spelen zit niet in Aziz' bloed, getuige de mooie scène waarin hij zijn strijkstok bruut stuk strijkt. Hij vult zijn tijd met het stelen van autoradio's, waar Viorel echter een grote hekel aan heeft. Als Aziz voor zijn geliefde Lila dan toch een dure ring koopt (want "cadeaus voor een vrouw pik je niet"), wordt hij er echter ingeluisd door een winkelier en beticht van diefstal. Aziz belandt in de gevangenis, Viorel laat hem vallen en zo komt het dat Aziz teruggestuurd wordt naar het land van herkomst.

Maar laat dat net het probleem zijn. Aziz, in feite een gewone Vlaamse jongen, had voor zichzelf een valse Marokkaanse identiteitskaart gemaakt. De naam Aziz is immers slechts een samentreksel van Ami Six, het merk auto van Citroën waarin hij gevonden is door Viorel. Het complex gegeven van de identiteit wordt in Enkele Reis heel mooi uitgespeeld. Aziz wordt in een kartonnen doos (wij moesten denken aan de behandeling van wijlen Semira Adamu) teruggestuurd naar Marokko. Jan Sobrie speelt in dit tweede deel van de voorstelling de rol van Jean-Pierre, een saaie ambtenaar op het ministerie, die Aziz in Marokko begeleidt op zoek naar de verzonnen Igrisvallei, waar de roots van Aziz zouden liggen. Tussen beiden ontstaat een vriendschap, na de vele lotgevallen die ze ginds meemaken.

En zelfs al wordt het in deel twee soms Kampioenenkolder, toch blijft Enkele Reis ronduit om te bescheuren van het lachen. Tachtig minuten lang blijf je geboeid kijken naar de sappige vertellingen en de mooie beelden. Een rode loper wordt zo de mat waarin Jean-Pierre wordt gerold nadat hij overlijdt in Marokko. Aziz vat de voorstelling mooi samen: "Het is aangenaam niet weten waar je naartoe gaat, als je niet weet waar je vandaan komt". Een brandend actueel thema, denk maar aan de heisa omtrent de schabouwelijke levensomstandigheden van sommige Roma in het Gentse, op een schitterende wijze op scène gezet. **Dus beste lezer: vlug een enkele reis naar een theater in jouw buurt. in het voorjaar nog te zien in Kortrijk, Gent, Tielt en Brussel.**